

ประกาศจังหวัดจันทบุรี
เรื่อง รายชื่อผู้ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ
ของโรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในตำแหน่งระดับควบ และมีผู้ครองตำแหน่งนั้นอยู่ โดยให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ประเมินบุคคลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ อ.ก.พ. กรม กำหนด นั้น

จังหวัดจันทบุรี ได้คัดเลือกข้าราชการผู้ผ่านการประเมินบุคคลที่จะเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น (ตำแหน่งระดับควบ) จำนวน ๑ ราย ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งที่ได้รับการคัดเลือก	ส่วนราชการ
๑.	นางสาวพจนา นิสสัยชื่อ	แพทย์แผนไทยชำนาญการ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี โรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน กลุ่มงานการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก

รายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ผู้ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น จัดส่งผลงานประเมินตามจำนวนและเงื่อนไขที่คณะกรรมการประเมินผลงานกำหนด ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการประเมินบุคคล หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ผ่านการประเมินบุคคลยังไม่ส่งผลงานจะต้องขอรับการประเมินบุคคลใหม่ อนึ่ง หากมีผู้ใดจะทักท้วงให้ทักท้วงได้ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายอภิรักษ์ พิศุทธ์อาภรณ์)
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี

บัญชีรายละเอียดแนบท้ายประกาศจังหวัดจันทบุรี
เรื่อง รายชื่อผู้ที่ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ
ของโรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

ลำดับที่	ชื่อ – ชื่อสกุล	ส่วนราชการ/ตำแหน่งเดิม	ตำแหน่งเลขที่	ส่วนราชการ/ตำแหน่งที่ได้รับการคัดเลือก	ตำแหน่งเลขที่	หมายเหตุ
๑	นางสาวพจนา นิสสัยซื่อ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี โรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ	๒๗๖๗๙	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี โรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก แพทย์แผนไทยชำนาญการ	๒๗๖๗๙	เลื่อนระดับ
	ชื่อผลงานที่ส่งประเมิน เรื่อง การรักษาโรคดานเลือดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย					๑๐๐%
	ชื่อแนวคิดในการพัฒนางาน เรื่อง การพัฒนาการรักษาอาการปวดประจำเดือนด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย					
	รายละเอียดเค้าโครงผลงาน “แนบท้ายประกาศ”					

๓. แบบแสดงสรุปการเสนอผลงาน (ต่อ)

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง การรักษาโรคดานเลือดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ พฤษภาคม ๒๕๖๕ - มิถุนายน ๒๕๖๕

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๓.๑ แนวคิดทฤษฎีการแพทย์แผนไทย

๓.๒ ทฤษฎีการนวดไทยแบบราชสำนักเพื่อการบำบัดโรค

๓.๓ ความรู้พื้นฐานเภสัชกรรมไทย

๓.๔ วิทยาศาสตร์ในการนวดและการประคบ

๓.๕ กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาระบบสืบพันธุ์สตรี

๓.๖ ภาวะความผิดปกติของประจำเดือน

๓.๗ โรคเยื่อบุโพรงมดลูกเจริญผิดที่

๒.๘ การนวดแบบราชสำนักเพื่อบำบัดกลุ่มอาการโรคทางระบบสืบพันธุ์หญิง

๓.๙ ยาสมุนไพรรักษากลุ่มอาการสูติศาสตร์นรีเวชวิทยา

๓.๑๐ ยาสมุนไพรรักษากลุ่มอาการไหลเวียนโลหิต

๓.๑๑ ยาสมุนไพรรักษากลุ่มทางเดินอาหาร - กลุ่มรักษาอาการท้องผูก – และกระดูก

๓.๑๒ วิธีการประเมินความปวด

๓.๑๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

ประจำเดือน คือ เลือดปกติที่ออกจากโพรงมดลูก เนื่องจากมีการลอกหลุดของเยื่อบุมดลูกตามธรรมชาติ ตลอดระยะเวลาที่รังไข่มีความเจริญและมีไข่สุก คือ เริ่มเมื่ออายุประมาณ ๑๐-๑๘ ปีหรือเฉลี่ยเมื่อ ๑๓ ปีจนถึงอายุประมาณ ๔๕-๕๕ ปี ทั่วไปประจำเดือนของสตรี จะมีปริมาณและระยะห่างของรอบประจำเดือนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล หนึ่งรอบของประจำเดือนปกติมีระยะเวลา ๒๑-๓๕ วัน การนับระยะห่างของรอบเดือน สามารถนับโดยการเริ่มนับวันแรกของการมีประจำเดือนเป็นวันที่หนึ่งของรอบเดือนจนถึงวันสุดท้ายก่อนมีประจำเดือนรอบใหม่ ระยะเวลาของการมีเลือดประจำเดือนปกติ คือ ๓-๗ วัน เลือดประจำเดือนที่ออกในแต่ละรอบมีปริมาณ 20-80 มิลลิลิตร และช่วงระหว่างรอบเดือนไม่ควรมีเลือดออกกะปริดกะปรอยทางช่องคลอด ถ้าหากมีภาวะที่ประจำเดือนมาผิดปกติ คือหมายถึง ประจำเดือนมาภาวะประจำเดือนมาผิดปกติ (abnormal uterine bleeding) สาเหตุของประจำเดือนที่ผิดปกติอาจเกิดจากความเครียด ความวิตกกังวล อาหาร การอดอาหาร น้ำหนักที่เพิ่มหรือลดลงเร็วเกินไป การรับประทานยาคุมกำเนิด การเจ็บป่วยทางนรีเวช เช่น เนื้องอกในมดลูก ติ่งเนื้อในโพรงมดลูก โรคถุงน้ำในรังไข่ การตั้งครรภ์ ภาวะไข่ล้มเหลวก่อนวัยอันควร หนึ่งในโรคที่ทำให้

๓. แบบแสดงสรุปการเสนอผลงาน (ต่อ)

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

ประจำเดือนมาผิดปกติ ก็คือ โรคเยื่อบุโพรงมดลูกเจริญผิดที่ (Endometriosis) หมายถึงภาวะที่เยื่อบุโพรงมดลูกไปเจริญนอกโพรงมดลูก แล้วทำให้เกิดการอักเสบเรื้อรังบริเวณนั้นๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพของสตรีทั่วไป โรคนี้จะทำให้มีอาการปวดท้องน้อยเรื้อรัง ปวดประจำเดือนอย่างมาก มีอาการเลือดประจำเดือนผิดปกติ คือ ประจำเดือนมามาก มาไม่สม่ำเสมอ มานาน มากะปริดกะปรอย พบก้อนในท้องน้อย เกิดจากการเกิดถุงน้ำเลือด (Chocolate Cyst) ที่รังไข่ คือ Endometriosis เกิดขึ้นในรังไข่ทำให้มีเลือดออกและขังตัวสะสมกันอยู่นานๆ กลายเป็นถุงเลือดที่โตขึ้นเรื่อย ๆ หรือเกิดจากมดลูกที่โตขึ้นจาก Adenomyosis และการมีบุตรยาก ซึ่งโรคนี้สัมพันธ์ กับฮอร์โมนเอสโตรเจน จึงพบโรคนี้มากในสตรีวัยเจริญพันธุ์ และพบมากขึ้นเรื่อยๆ ในวัยรุ่น โรคนี้พบได้ในสตรีทุกชาติ ทุกภาษา ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ อุบัติการณ์ที่แน่นอน ยังไม่มีตัวเลขชัดเจน มีการประมาณว่า อุบัติการณ์ ในสตรีเจริญพันธุ์ พบประมาณร้อยละ 10-15 และอุบัติการณ์จะสูงขึ้นในสตรีที่มีอาการปวดประจำเดือน คือ ร้อยละ 40-60 ส่วนในสตรีที่มีบุตรยากอุบัติการณ์ของโรคคือ ร้อยละ 20-30 สาเหตุของการเกิดโรคนี้จริงๆ ยังไม่ทราบแน่ชัด ซึ่งน่าจะเกิดจากหลายปัจจัย (Multifactorial factors) และพบว่ามีแนวโน้มว่าพันธุกรรมมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยอย่างมาก เนื่องจากพบว่าหากมีประวัติในครอบครัว มีแม่หรือพี่สาวเป็นโรคเยื่อบุโพรงมดลูกเจริญผิดที่ ลูกสาวมีโอกาสเป็นโรคนี้มากกว่าคนอื่น 7-9 เท่า ทฤษฎีของการเกิดโรคนี้ที่เชื่อว่าเกิดจากไหลย้อนของเลือดประจำเดือนจากโพรงมดลูกออกไปตามท่อรังไข่ และตกลงไปในอุ้งเชิงกรานแล้วทำให้เกิดโรค ซึ่งทฤษฎีนี้ก็ไม่สามารถอธิบายได้ทั้งหมด เพราะสตรีบางคนเป็นโรค บางคนไม่เป็นโรค จึงเชื่อว่าระบบภูมิคุ้มกันน่าจะมีบทบาทมากใน การที่จะมีความสามารถในการกำจัดเยื่อบุโพรงมดลูกที่มาเจริญผิดตำแหน่ง นอกจากนั้นงานวิจัยใหม่ๆ ยังพบว่าเยื่อบุโพรงมดลูกที่มาเจริญผิดตำแหน่งนี้สามารถสร้างฮอร์โมนเอสโตรเจนในตัวเองได้ โดยผ่าน Aromatase enzyme มีการสร้างเส้นเลือดใหม่ (Angiogenesis) มีการสร้างเส้นประสาทใหม่ (Neurogenesis) ในเยื่อบุโพรงมดลูกที่เจริญผิดที่เหล่านี้ ทำให้เซลล์มีการเจริญแบ่งตัวไปได้เรื่อยๆ รักษาแล้วไม่หายขาด ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาระยะยาวอย่างมาก บางคนจึงเรียกโรคนี้เป็น pseudo-malignancy disease ซึ่งแนวทางการดูแลรักษาโรคเยื่อบุโพรงมดลูกเจริญผิดที่ โดยการรักษาของแพทย์แผนปัจจุบัน โดยให้ยากลุ่ม NSAIDs ยากลุ่มฮอร์โมน ยาคุมกำเนิด และการผ่าตัด เป็นต้น (4) โรคเยื่อบุโพรงมดลูกเจริญผิดที่ ในทางการแพทย์แผนไทยอาจจะเทียบเคียงได้กับ โรคดานเลือด ซึ่งสาเหตุเกิดจากการกินของเย็นจัด ความเครียด หรือการรับประทานยาบางชนิด ในระหว่างช่วงมีประจำเดือนจนทำให้เกิดการหยุดของประจำเดือนโดยกะทันหัน หรือเกิดจากอุบัติเหตุหกล้มก้นกระแทก ทำให้ส่งผลต่อเส้นประสาทที่มาเลี้ยงอวัยวะภายในอุ้งเชิงกราน ในมารดาหลังคลอดบุตรที่ไม่ได้อยู่ไฟทำให้มีก้อนเลือดประจำเดือนตกค้าง เนื่องจากมดลูกขับออกไม่หมด หรืออยู่ในช่วงเข้าสู่วัยทอง ซึ่งแพทย์แผนไทยรักษาด้วย การนวดเพื่อการรักษา การประคบสมุนไพร การจ่ายยาสมุนไพร การทำท่ากายบริหารและการให้คำแนะนำการปฏิบัติตัว

๓. แบบแสดงสรุปการเสนอผลงาน (ต่อ)

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาวิธีการรักษาผู้ป่วยที่มีอาการของโรคดานเลือดด้วยการนวดและใช้ยาสมุนไพร

๒. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการนวดและการใช้ยาสมุนไพรในการรักษาโรคดานเลือด

๓. เพื่อส่งเสริมการใช้ศาสตร์ด้านการแพทย์แผนไทยในการบำบัดรักษาผู้ป่วยควบคู่กับการรักษาแผนปัจจุบัน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ศึกษาค้นคว้าเรื่องของโรคดานเถือดแถะกลุ่มอาการปวดท้องประจำเดือนจากคู่มือตำราต่างๆ

๒. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับโรคดานเลือด และกลุ่มอาการปวดท้องประจำเดือน

๓. เลือกกลุ่มกรณีศึกษาที่มีอาการโรคดานเลือด

๔. วิเคราะห์โรค วางแผนการรักษาด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยและดำเนินการรักษาตามแผนการรักษา

๕. รวบรวมข้อมูลของกรณีศึกษา โดยประเมินสภาพผู้ป่วยขั้นต้น ตั้งแต่แรกรับ ซักประวัติ ตรวจร่างกายเบื้องต้น ก่อนให้การดูแลรักษาตามแผนการรักษา

๖. สรุปผลการรักษาของผู้ป่วย

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ ผลสำเร็จของงานเชิงปริมาณ

ผู้ป่วยที่มารับบริการทางการแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน แม้ว่าผู้ป่วยที่มีอาการทางโรคดานเลือดจะมีจำนวนไม่มาก แต่มักพบเป็นประจำในหญิงช่วงวัยเจริญพันธุ์ หรือวัยทอง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี อันเนื่องมาจากความผิดปกติของประจำเดือน และพฤติกรรมการปฏิบัติตัวที่ส่งเสริมให้ประจำเดือนมาผิดปกติ เช่น มีความเครียด การรับประทานอาหารที่ส่งผลต่อการมีประจำเดือน เป็นต้น ซึ่งส่งผลทำให้มีอาการลักษณะของประจำเดือนที่ผิดปกติ มีประจำเดือนออกมาเป็นสีดำ สีแดงคล้ำ มีลิ่มมีก้อน มีปวดท้องประจำเดือน ประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอ มักปวดหลังบริเวณบั้นเอว ปวดบริเวณอุ้งเชิงกราน หงุดหงิดง่าย ไม่สบายตัว ซึ่งอาการเหล่านี้บ่งบอกถึงโรคดานเลือด ซึ่งแพทย์แผนไทยจะต้องมีความรู้ในการวิเคราะห์อาการของโรคดานเลือด การซักประวัติ และตรวจร่างกายเพื่อวางแผนรักษาได้อย่างถูกต้อง และทำการรักษาได้เหมาะสมกับผู้ป่วย

๕.๒ ผลสำเร็จของงานเชิงคุณภาพ

กรณีศึกษาผู้ป่วยโรคดานเลือด จากการซักประวัติ ตรวจร่างกายก่อนการรักษา พบว่าผู้ป่วยมีประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอ มีสีดำ มีลิ่มมีก้อน มีอาการมือชาเท้าชา ในช่วงที่มีประจำเดือนมักมีอาการ ปวดท้องประจำเดือนมาก หงุดหงิดง่าย ปวดเมื่อยร่างกาย ปวดบริเวณบั้นเอว ปวดอุ้งเชิงกราน ท้องอืด ท้องผูก ไม่สบายตัว หลังทำการ

๓. แบบแสดงสรุปการเสนอผลงาน (ต่อ)

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

รักษาด้วยการนวดไทยแบบราชสำนัก จ่ายยาสมุนไพร เผายาสมุนไพร และให้คำแนะนำการปฏิบัติตัว พบว่าผู้ป่วยประจำเดือนมามากขึ้น มีสีแดง ไม่มีลิ่มไม่มีก้อน อาการมือเท้าชาลดลง อาการปวดประจำเดือน ภาวะหงุดหงิดง่าย ไม่สบายตัวลดลง อาการปวดเมื่อยร่างกาย ปวดบริเวณบั้นเอว ปวดอุ้งเชิงกรานลดลง ผลจากการรักษาครั้งนี้ เป็นที่น่าพอใจสำหรับผู้ป่วย

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๖.๑. ใช้เป็นแนวทางการรักษาผู้ป่วยโรคตานเลือดทางการแพทย์แผนไทย

๖.๒ เพื่อให้เป็นทางเลือกในการมารับบริการในผู้ป่วยที่มีอาการของโรคตานเลือด

๖.๓ ใช้เป็นแนวทางในการทำการศึกษาวิจัยทางการแพทย์แผนไทยในครั้งต่อไป

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

๗.๑. ลักษณะงานมีความซับซ้อน เช่น มีขั้นตอนในการดำเนินงานมาก มีความคาดหวังหรือมีความคิดเห็นที่หลากหลาย ที่ต้องใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาดำเนินการ

๗.๒ ต้องประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ทางวิชาการเพื่อปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์

๗.๓ ต้องปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติ ต้องรวบรวม วิเคราะห์ ตีความ และเลือกใช้ข้อมูลในการรักษาให้ถูกต้อง

๗.๔ พบปัญหาในการปฏิบัติงาน ที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม รวบรวม เพื่อวิเคราะห์ หาสาเหตุ ผลกระทบและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๘.๑ กลุ่มเป้าหมายยังไม่รู้จักการให้บริการรักษาด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย

๘.๒ กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ห่างไกล ยังพบปัญหาการเข้าถึงในการรับบริการแพทย์แผนไทย

๘.๓ เอกสารอ้างอิงของโรคตานเลือด ด้านการแพทย์แผนไทยมีค่อนข้างน้อย

๘.๔ กลุ่มเป้าหมายไม่สะดวกในการมารับบริการต่อเนื่อง

๙. ข้อเสนอแนะ

๙.๑ แพทย์แผนไทยควรให้บริการผู้ป่วย โดยการดูแลตามมาตรฐานวิชาชีพ

๙.๒ จัดอบรมให้ความรู้ทางวิชาการการแพทย์แผนไทยเพิ่มเติมแก่บุคลากรแพทย์แผนไทยเรื่องศาสตร์การแพทย์แผนไทย

๙.๓ พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่แพทย์แผนไทย ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการและทบทวนความรู้เดิม

๙.๔ ดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือ ในการรักษาด้านการแพทย์แผนไทยมากขึ้น เป็นภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงาน

๙.๕ พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์แผนไทย เพิ่มการเสนอข้อมูลข่าวสาร และให้คำแนะนำ รวมถึงการฝึกอบรมทักษะการดูแลให้แก่ผู้ป่วยและญาติมากยิ่งขึ้น

๓. แบบแสดงสรุปการเสนอผลงาน (ต่อ)

<u>ส่วนที่ ๒</u> ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน

- ไม่มี

๑๑. สัดส่วนผลงานของผู้ขอประเมิน

- ๑๐๐%

๑๒. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

๑) นางสาวพจนา นิสสัยชื่อ สัดส่วนของผลงาน ๑๐๐%

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(นางสาวพจนา นิสสัยชื่อ)

(ตำแหน่ง) แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ

(วันที่) ๒๐ / ธ.ค. / ๒๕๖๗

ผู้ขอประเมิน

๓. แบบแสดงสรุปการเสนอผลงาน (ต่อ)

<u>ส่วนที่ ๒</u> ผลงานที่**เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)**

รับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
นางสาวพจนา นิสสัยชื่อ	พจนา นิสสัยชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(นายนันทวัช เมตตากุลพิทักษ์)

(ตำแหน่ง) นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ (ด้านเวชกรรม)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน

(วันที่) 23 ธ.ค. 2567

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) .....

(นายอภิรักษ์ พิศุทธ์อาภรณ์)

(ตำแหน่ง) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

(วันที่) 10 ม.ค. 2568

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

แบบเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับชำนาญการ)

๑. เรื่อง การพัฒนาการรักษาอาการปวดประจำเดือนด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย

๒. หลักการและเหตุผล

ศาสตร์ด้านการแพทย์แผนไทยปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในการดูแลสุขภาพของประชาชนอย่างกว้างขวาง มีการศึกษาวิจัยและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นทางเลือกในการรักษาสุขภาพร่างกายของประชาชน ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๗๙ ที่เน้นให้มีบริการด้าน การแพทย์แผนไทยและใช้ยาสมุนไพรในสถานบริการทุกระดับ โดยการบูรณาการระบบบริการด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือก และ ระบบยาจากสมุนไพรกับระบบการแพทย์อื่น ๆ ตามตัวชี้วัดการพัฒนาภูมิปัญญาไท สุขภาพวิถีไท ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, ๒๕๖๐)

ด้วยอาการปวดประจำเดือนเป็นปัญหาของสตรีเกือบทุกคนที่ต้องเจอในทุกเดือน อาการแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป มีอาการมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ในปัจจุบันการรักษาอาการปวดประจำเดือนเป็นการรับประทานยาแก้ปวดเพื่อช่วยลดอาการปวดซึ่งมีเมื่อมีอาการปวดเป็นประจำทุกรอบเดือนก็จะต้องมีการใช้ยาแก้ปวดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยาแก้ปวดที่ใช้อาจทำให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาได้

ศาสตร์การแพทย์แผนไทย เป็นศาสตร์ที่นำองค์ความรู้ทางการแพทย์แผนไทยเช่นการนวด ประคบ เผายาสมุนไพร และการใช้ยาสมุนไพรมาใช้ในการรักษาประชาชนที่มีปัญหาในเรื่องนี้ เพื่อแก้ปัญหาโดยวิธีธรรมชาติ ลดการใช้ยาเกินความจำเป็นและเป็นการส่งเสริม สืบทอดองค์ความรู้ทางการแพทย์แผนไทยให้คงอยู่ตลอดไป

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอและข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๓.๑ บทวิเคราะห์

การแพทย์แผนไทยเป็นศาสตร์ของการเรียน การศึกษาและการรักษาด้านการแพทย์แผนไทย ซึ่งรวบรวมข้อมูลตามแนวคิดและทฤษฎีการแพทย์แผนไทย ว่าด้วยเรื่องของธาตุ เช่นคัมภีร์โรคนิทาน คัมภีร์สมุฏฐานวินิจฉัย คัมภีร์ธาตุวิภังค์ คัมภีร์ธาตุวิวรณ์ คัมภีร์วิสุทธิมรรค ได้กล่าวว่าร่างกายของมนุษย์ประกอบด้วยกองธาตุทั้งสี่ ได้แก่ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม และธาตุไฟ แต่ละคนจะมีธาตุกำเนิดที่แตกต่างกันซึ่งเรียกว่าธาตุเจ้าเรือนและธาตุเจ้าเรือนที่มีมาแต่เกิดจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา มีปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น อายุ ฤดูกาล กาลเวลา ถิ่นที่อยู่ และมูลเหตุของการเกิดโรค โรคที่เกิดจากพฤติกรรมหากเกิดความไม่สมดุลของธาตุที่เป็นองค์ประกอบเมื่อใด ก็จะทำให้เกิดโรคหรือการเจ็บป่วยขึ้นได้ แพทย์แผนไทยเมื่อได้ทำการตรวจวินิจฉัยโรคจะมีการวางแผนการบำบัดรักษาด้วยวิธีการทางแพทย์แผนไทยเช่น การทำหัตถการนวด การประคบสมุนไพร การเผายา การอบสมุนไพร การใช้ยาสมุนไพร การให้คำแนะนำเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วยและการส่งเสริมสุขภาพ จากแผนยุทธศาสตร์ที่เน้นให้มีบริการด้าน การแพทย์แผนไทยและใช้ ยาสมุนไพรในสถานบริการทุกระดับ

พบว่าใน โรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน ยังมีการให้บริการการแพทย์แผนไทยในกลุ่มอาการของโรคปวดประจำเดือน สำหรับสตรีที่มีอาการปวดประจำเดือนมาใช้บริการเพื่อการรักษาอาการเป็นจำนวนน้อย จึงมีแนวคิดพัฒนางานแพทย์แผนไทยเรื่องการรักษาอาการปวดประจำเดือนด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย

๓.๒ แนวคิด/การทบทวนวรรณกรรม

สุนันทา ยังวนิชเศรษฐ (๒๕๔๘ : ๒๐๙ -๒๑๗) ได้ศึกษาเรื่อง กลุ่มอาการก่อนมีประจำเดือนอาการปวดประจำเดือน และ การปฏิบัติในการบรรเทาอาการของนักศึกษาสตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอาการก่อนมีประจำเดือนอาการปวดประจำเดือนและ การปฏิบัติในการบรรเทาอาการพบว่านักศึกษาสตรีทุกรายมีอาการก่อนมีประจำเดือนอย่างน้อย ๑ อาการในช่วง ๗ วันก่อนมีประจำเดือนโดยมีอาการเล็กน้อยปานกลาง หรือ รุนแรงกลุ่มอาการก่อนมีประจำเดือนมีอุบัติการณ์เพิ่มขึ้นในช่วง ๗วันก่อนมีประจำเดือนถึง ๑ วันก่อนมีประจำเดือน และค่อย ๆ ลดลงหลังมีประจำเดือนในช่วงก่อนมีประจำเดือนวันที่ ๑ พบว่านักศึกษาสตรีมีอาการเต้านมคัดตึงสูงสุด (ร้อยละ ๖๘.๗)รองลงมาได้แก่อารมณ์หงุดหงิด (ร้อยละ ๕๘.๙) วิธีบรรเทาอาการก่อนมีประจำเดือนอื่น ๆ ได้แก่ ประคบด้วยกระเป๋าน้ำร้อน ดื่มน้ำอุ่น นวดด้วยตนเอง ออกกำลังกายแบบแอโรบิค โยคะ นอนพักผ่อน หรือ นอนหลับหลังรับประทานยา หรือ ปฏิบัติตัวด้วยวิธีอื่น ๆ อาการก่อนมีประจำเดือนต่างๆ ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$)

นางสาวกัลยา แสงฉวีและคณะ (๒๕๕๗) ได้ศึกษาผลของการนวดไทยต่อผู้ที่มีอาการปวดประจำเดือน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการนวดไทยต่อผู้ที่มีอาการปวดประจำเดือน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Design) ในผู้ที่มีอาการปวดประจำเดือนโดยเป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการนวด เป็นระยะเวลา ๒ รอบการเกิดประจำเดือน โดยมีประชากรอาสาสมัครจำนวน ๒๕ คน จากผลการศึกษาพบว่า ผลของการนวดรักษาอาการปวดประจำเดือนสามารถบรรเทาอาการปวดประจำเดือนได้

Jung - Soonet al. (๒๐๐๖: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการนวดท้อง (abdominal meridian massage) ต่อผู้ที่มีอาการปวดเกร็งหน้าท้อง และ ปวดประจำเดือนในพนักงานหญิงที่ทำงานเต็มเวลาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย Visual analogue scales : (VAS) ผลการศึกษาพบว่า จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบไคสแควร์และ การทดสอบค่าทีการปวดเกร็งหน้าท้องและปวดประจำเดือนของกลุ่มที่ได้รับการนวดลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากกว่ากลุ่มควบคุม ($p<0.001$) การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการนวดท้อง (แบบ Kyongrak) มีประสิทธิภาพมากสำหรับการบรรเทาอาการปวดเกร็งหน้าท้อง และ ปวดประจำเดือน

Eun-Mi etal. (๒๐๐๗ : ๙๗๓ -๙๘๑) ได้ศึกษาเรื่อง ผล ของการกดจุดต่ออาการปวดประจำเดือน และอุณหภูมิผิวหนังการเปลี่ยนแปลงในนักศึกษาวิทยาลัย : A non-rendomized Controlled จากการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในความรุนแรงของอาการประจำเดือนระหว่างสองกลุ่มคือผลทันทีหลังจากที่ ($F=๑๘.๕๐$, $p=0.000$) และ ต่อเนื่อง ๒ ชม. ($F=๘.๐๔$, $p=0.๐๓๒$) หลังการรักษานอกจากนั้นอุณหภูมิผิวหนัง

สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ ๓๐ นาที หลังจากกดจุด ที่จุด CV๒ บริเวณ Suprapubic ในกลุ่มทดลองเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมอุณหภูมิที่สูงขึ้นยังเป็นข้อสังเกตที่ใต้ลิ้นปี่ CV๑๒ หลังการรักษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระหว่างกลุ่ม แสดงให้เห็นว่าการกดจุด SP๖ บรรเทาอาการปวดประจำเดือนได้ โดยการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิในบริเวณจุด CV๒ ดังนั้นการกดจุดบริเวณ SP๖ สามารถให้ประสิทธิผลในการรักษาสำหรับการบรรเทาอาการปวดประจำเดือนได้ โดยจะให้ผลการรักษานานถึง ๒ ชั่วโมงหลังการรักษา

- การติดตามผลของการใช้ยาสมุนไพรตำรับ “สาวสองพันปี” ต่ออาการแสดงในระหว่างมีประจำเดือน Follow-up Affecting the Used of Herbal Medicine “Saow Song Pun Pee” Treatment on Symptoms During Menstruation

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการใช้ยาสมุนไพรตำรับสาวสองพันปีต่ออาการแสดงในระหว่างมีประจำเดือนของสตรีในเขตจังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒๐ ราย อายุระหว่าง ๑๘-๔๓ ปี ที่เข้ารับการรักษาอาการแสดงในระหว่างมีประจำเดือนกับคุณหมอบุญเสริม พรมเสนะ ด้วยยาสมุนไพรตำรับสาวสองพันปีหรือการใช้ยาพาราเซตามอลขนาด ๕๐๐ มิลลิกรัม อย่างน้อย ๓ เดือน การเก็บข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูลย้อนหลังด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้ pair student t-test ผลการศึกษา พบว่า อาการแสดงระหว่างมีประจำเดือน (อาการปวดท้อง อาการตกขาว อาการปวดเมื่อย อาการปวดศีรษะ อาการคัดตึงเต้านม และอาการท้องอืด) ของทั้งสองกลุ่ม (ยาสมุนไพรตำรับสาวสองพันปี หรือยาพาราเซตามอล) ลดลง

๓.๓ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

จากการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามนโยบายการส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพรในจังหวัดจันทบุรี ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนด จำนวน ๒ ประเด็น ได้แก่

๑. ผู้ป่วยนอกได้รับบริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่ได้มาตรฐาน ร้อยละ ๒๐.๐๐

๒. มูลค่าการใช้ยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุขเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๕.๐๐ พบผลการดำเนินงาน ดังนี้

ที่มา,ข้อมูลจาก HDC ๔๓ แฟ้ม จังหวัดจันทบุรี ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖

ตารางที่ ๑ แสดงข้อมูลการได้รับบริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ปีงบประมาณ								
		๒๕๖๔			๒๕๖๕			๒๕๖๖		
		จำนวนผู้รับบริการ	ผลงาน	%	จำนวนผู้รับบริการ	ผลงาน	%	จำนวนผู้รับบริการ (ราย)	ผลงาน	%
๑.ผู้ป่วยนอกได้รับบริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่ได้มาตรฐาน	ร้อยละ ๒๑	๘๑,๑๒๓	๑๐,๐๒๕	๑๒.๓๖%	๗๓,๗๓๕	๑๔,๓๘๓	๑๙.๕๑%	๗๖,๖๙๐	๑๓,๐๖๒	๑๗.๐๓%
๒.มูลค่าการใช้ยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุขเพิ่มขึ้น	ร้อยละ ๑๐	๑๘,๒๙๓,๖๐๒.๐๐	๙๒,๕๕๖.๕๐	๐.๕๐%	๑๙,๒๒๓,๖๙๓.๕๐	๑๙๕,๒๘๓.๕๐	๑%	๒๐,๘๓๗,๘๘๖.๒๐	๒๑๓,๑๗๗.๐๐	๓.๐๑%

จากตารางที่ ๑ ด้านการได้รับบริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในโรงพยาบาล จังหวัดจันทบุรี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ พบว่า .ผู้ป่วยนอกได้รับบริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายกำหนด (เป้าหมายร้อยละ ๒๑) โดยดำเนินการได้ปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๑๒.๓๖% ปี ๒๕๖๕ ร้อยละ ๑๙.๕๑% ปี ๒๕๖๖ ร้อยละ ๑๗.๐๓%

ตารางที่ ๒ ข้อมูลการให้บริการผู้ป่วยที่มีอาการปวดท้องประจำเดือนที่มารับบริการแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทย

จากฐานข้อมูลเวชระเบียน HosXp โรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ -๒๕๖๖

ปีงบประมาณ	๒๕๖๔ ราย	๒๕๖๕ ราย	๒๕๖๖ ราย
แพทย์แผนปัจจุบัน	๕๗	๖๓	๕๙
แพทย์แผนไทย	๓๑	๑๒	๑๖

จากตารางที่ ๒ ข้อมูลการให้บริการผู้ป่วยที่มีอาการปวดท้องประจำเดือนพบว่ามีการใช้ยาแผนปัจจุบันมากกว่ายาสมุนไพร

๓.๔ แนวคิดการดำเนินงาน

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เป็นทางเลือกให้กับประชาชนในการเข้ารับการรักษาอาการปวดประจำเดือนด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย

๒. มีการใช้ยาสมุนไพร (ประสะไพล) ทดแทนยาแผนปัจจุบัน เพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้ที่มีอาการปวดประจำเดือน

๓. เพิ่มจำนวนผู้รับบริการในกลุ่มงานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกโรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ร้อยละผู้ป่วยนอกได้รับบริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น

๒. ร้อยละการใช้ยาสมุนไพรในกลุ่มงานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกเพิ่มขึ้น

(ลงชื่อ).....พจนา นิสสัยซื่อ.....

(นางสาวพจนา นิสสัยซื่อ)

(ตำแหน่ง) แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ

วันที่ ๒๐ ธ.ค. ๒๕๖๖

ผู้ขอประเมิน